

Szerzőségi jellemzők bibliometriai vizsgálata négy nemzetközi információtudományi folyóiratban

Négy nagyobb *információtudományi folyóiratban* vizsgáltuk a szerzőségi jellemzőket, annak érdekében, hogy közelebbről megismerjük a folyóiratok szerzőit: nemüket, foglalkozásukat, hovatarozásukat, földrajzi eloszlásukat és intézményi hovatarozásukat. Összesen 294 szerző 163 cikkét vizsgáltuk.

A vizsgálatok azt mutatják, hogy a férfiak (206, 70%) háromszor többet publikálnak, mint a nők (69, 23,5%), a könyvtár- és információtudományi főiskolához tartozott a legtöbb férfi (39, 78%) és női (11, 22%) szerző. A legtöbb szerző az USA-ban él (148, 50,3%), ebből a középső nyugati területre (Midwest) jut a legtöbb (37, 25%). A publikációk legnagyobb részét (110, 37,4%) az akadémiai könyvtárak adják. Az USA 13 könyvtár- és információtudományi főiskolája 32 szerzővel (50%) képviselteti magát. A könyvtártudományi főiskolákon a tanársegédek publikálnak legtöbbször (25, 39,1%). A könyvtár- és információtudományi főiskolák szerzői között 1,6-szer több férfit találunk, mint nőt.

Irodalmi összefoglalás

Mind a kommunikációt (a kutatók közötti információcsere és -használat széles értelemben vett tanulmányozását), mind a bibliometriát (ezen kommunikáció írott termékének mennyiségi vizsgálatát) mint tényleges elemzési módszert használták már a könyvtár- és információtudományban is. Idézettségi vizsgálatok alapján végzett kutatásokat régóta folytatnak különböző célokból [1–14]. A különböző könyvtár- és információtudományi folyóiratok cikkeinek szerzőségére vonatkozó irodalmat 1980-tól kezdődően foglaltuk össze [15–49].

A vizsgálandó folyóirat kiválasztása

A vizsgálandó folyóirat kiválasztása az ISI *Journal Citation Reports* 1993. évi kötete alapján történt. Az indexben 14 információtudományi, illetve könyvtártudományi folyóirat szerepel. A tanulmányhoz kiválasztott folyóiratok: *Journal of the American Society for Information Science (JASIS)*, *Information Technology and Libraries (ITL)*, *Journal of Information Science (JIS)* és *Program*. Az első két folyóiratot az USA-ban, míg a másik kettőt az Egyesült Királyságban adják ki. A JASIS évente tizszer, az ITL negyedévenként, a JIS évente hat-szor, a Program negyedévenként jelenik meg. A tanulmányozott kötetek: a JASIS 44., az ITL 12., a JIS 19. és a Program 27. kötete. Az említett folyóiratok az adott szakterület legelismerettebb és leg-

rangosabb folyóiratait, amelyek 45, 14, 16, illetve 30 éve jelennek meg.

Cél

Jelen közleményünkben a következő kérdésekre kerestük a választ:

- Hány szerző szerepel 1993-ban a négy információtudományi folyóiratban?
- Milyen különbségek mutatkoznak a férfi és a női szerzők publikációi és intézményi hovatarozásuk között?
- Mi a publikáló szerzők foglalkozása?
- Milyen a szerzők földrajzi eloszlása?
- Milyen intézményhez tartozik a legtöbb szerző?
- Milyen a különböző könyvtárak és információtudományi főiskolák részesevé a közleményeket illetően, és melyik főiskola adja a legtöbb szerzőt?
- Milyen az itt szereplő, könyvtárban vagy információtudományi főiskolán tevékenykedő szerzők akadémiai fokozata, és mely akadémiai fokozathoz tartozó szerzők publikálnak a legtöbbször?
- Mi a különbség a könyvtárban, illetve információtudományi főiskolán tevékenykedő férfi és női szerzők publikációi között?

Módszertan

Az említett folyóiratok minden 1993-ban megjelent számát (24), összesen 163 cikket elemeztünk (1. táblázat). A cikk definíció szerint a választott folyóiratok egyikében megjelent, olyan egyetlen vagy több szerző által írt közlemény, amely rendszeresen jelenik meg, és a tartalomjegyzékben egyedi publikációként szerepel. Minden cikknél feljegyeztük a szerző nemét, foglalkozását, intézményi és földrajzi hovatarozását. Szerkesztői, kutatási és egyéb megjegyzéseket, könyvszemléket, híreket, hozzászólásokat, hirdetéseket, szerkesztőhöz írt leveleket és rovatokat nem vettünk figyelembe, azonban rövid közleményeket és oktatás céljából írt közleményeket értékeltünk.

A szerzők nemét a keresztnévből állapítottuk meg, ha ez nem volt lehetséges, akkor azt „ismeretlen”-nek tekintettük. Több szerző esetén mindig egyik szerzőt külön szerzőnek tekintettük. Ha a foglalkozás és az intézményi hovatarozás nem volt megállapítható, akkor az *ALA Handbook of Organization and Membership Directory* [50] alkalmaztuk segítségül.

A földrajzi hovatarozást országonként vettük figyelembe, az USA esetében öt régiót különböztettünk meg [51].

A könyvtártudományi főiskola személyzetének besorolásakor akadémiai fokozataikat vettük figyelembe.

1. táblázat

A cikkek megoszlása a vizsgált folyóiratok között

Folyóirat	Kötet (szám)	Cikkek	%
JASIS	44(1)	6	3,7
	44(2)	5	3,1
	44(3)	5	3,1
	44(4)	6	3,7
	44(5)	5	3,1
	44(6)	6	3,7
	44(7)	7	4,2
	44(8)	6	3,7
	44(9)	4	2,4
	44(10)	4	2,4
	Összesen	54	33,1
ITL	12(1)	11	6,8
	12(2)	12	7,4
	12(3)	4	2,4
	12(4)	5	3,1
	Összesen	32	19,7
JIS	19(1)	11	6,8
	19(2)	8	4,9
	19(3)	8	4,9
	19(4)	8	4,9
	19(5)	8	4,9
	19(6)	8	4,9
	Összesen	51	31,3
Program	27(1)	6	3,7
	27(2)	8	4,9
	27(3)	4	2,4
	27(4)	8	4,9
	Összesen	26	15,9
Mindösszesen		163	100

2. A szerzők neme

A 294 szerző közül 206 férfi és 69 nő volt. Tizenkilenc szerző esetében (6,5%) nem lehetett a nemet megállapítani. Mások is hasonló eredményt kaptak [23, 44, 49]. A nemek megoszlását folyóiratanként a 3. táblázat mutatja be.

3. A szerzők neme és foglalkozása, illetve intézményi hovatartozása

Összesen 86 kategóriát (54 foglalkozást és 32 intézményi hovatartozást) azonosítottunk. Elsősorban a foglalkozást kívántuk feltüntetni, ha ez nem volt lehetséges, az intézményi hovatartozást vettük figyelembe. Elsőként a School of Library and Information Science (SLIS) szerepelt, melynek szerzői közül 78% férfi, 22% nő.

4. A szerzők foglalkozása és intézményi hovatartozása

A 294 szerző 65 foglalkozás és 50 intézmény között oszlott meg. Az SLIS képviselte a legnagyobb intézményi hozzájárulást 45 szerzővel (15,3%). Más szerzők más adatokat találtak (32,07%, illetve 18,69%) [23, 25].

Össességében az első kilenc helyet elfoglaló, 26 foglalkozáshoz, illetve intézményhez sorolható szerzők száma 185 volt (62,9%), a fennmaradó 89 foglalkozáshoz, illetve intézményhez 109 szerző (37,1%) tartozott.

5. A szerzők földrajzi eloszlása

A négy vizsgált folyóiratba 29 országból származó szerzők írtak cikket. Az USA szerepel az első helyen (148, 50,3%), a második az Egyesült Királyság (61, 20,7%), a harmadik Kanada (15, 5,1%). Magyarország hatodmagával a nyolcadik (3, 1%). Az USA-ból a legtöbb szerző a középnyugati területről, míg a legkevesebb a délnyugati területről származik. A legtöbb USA-beli szerző a JASIS-ban közöl, a Programban nincs amerikai szerző.

Eredmények és értékelésük

1. A szerzők száma

A vizsgált 163 cikket 294 szerző írta. A szerzők számának megoszlását cikkenként és folyóiratanként a 2. táblázat mutatja be.

2. táblázat

A szerzők megoszlása a folyóiratok között

Szerzők	JASIS	ITL	JIS	Program	Szerzők	%
Egy szerző	23×1 = 23	18×1 = 18	29×1 = 29	16×1 = 16	86	(29,2)
Két szerző	21×2 = 42	5×2 = 10	16×2 = 32	5×2 = 10	94	(32,0)
Három szerző	4×3 = 12	2×3 = 6	5×3 = 15	4×3 = 12	45	(15,3)
Négy szerző	2×4 = 8	4×4 = 16	1×4 = 4	1×4 = 4	32	(10,9)
Öt szerző	3×5 = 15	3×5 = 15	-	-	30	(10,2)
Hét szerző	1×7 = 7	-	-	-	7	(2,4)
Összesen	107	65	80	42	294	100
%	36,4	22,1	27,2	14,3		

3. táblázat

A férfi és női szerzők megoszlása folyóiratok szerint

Folyóirat	Férfi		Nő		Ismeretlen		Összesen	
		%		%		%		%
JASIS	81	(75,7)	17	(15,9)	9	(8,4)	107	(100)
ITL	41	(63,1)	21	(32,3)	3	(4,6)	65	(100)
JIS	56	(70,0)	17	(21,3)	7	(8,7)	80	(100)
Program	28	(66,7)	14	(33,3)	–		42	(100)
Összesen	206	(70,0)	69	(23,5)	19	(6,5)	294	(100)

6. A szerzők intézményi hovatartozása

A legtermékenyebb szerzők az akadémiai könyvtárakból származnak (110, 37,4%). Más szerzők 62%-ot, illetve 44,2%-ot találtak [23, 40]. Ezt követik a szakkönyvtárak (22,4%), illetve a könyvtár- és információ tudományi fakultások (21,8%). A JASIS és az ITL szerzői között találjuk a legtöbb akadémiai könyvtárból származó szerzőt, míg a szakkönyvtárak munkatársai leginkább a JASIS-ban és a Programban közölnek.

7. A könyvtár- és információ tudományi szerzők hovatartozása

A statisztikában 25 könyvtár tudományi főiskola 64 szerzője szerepel, 13 az USA-ból, 6 az Egyesült Királyságból, 3 Kanadából és 1-1 Németországból, Ghánából és Nigériából. Az Indiana University könyvtár tudományi főiskolája (USA) az első (9 szerző, 14%), második a University of Toronto (7 szerző, 10,9%). A tizenkét első könyvtár tudományi főiskola szerzői szerepeltek a legnagyobb számban a JASIS-ban (26, 40,6%).

A könyvtár- és információ tudományi munka helyen dolgozó szerzők intézményi hovatartozási rangsorában a legproduktívabb tíz könyvtár tudományi főiskola 49 szerzővel szerepel, ez az összes könyvtár- és információ tudományi főiskolákon tevékenykedő szerző (64) 76,6%-a. A többi 15 könyvtár tudományi főiskola csak 15 szerzővel (23,4%) képviselteti magát.

Tizenkét könyvtár tudományi főiskolából a legtöbb szerző a JASIS-ban publikált (26, 40,6%), 24 szerző (37,5%) pedig a JIS-ben. Öt főiskola 8 szerzővel szerepel az ITL-ben (12,5%) és hat szerzővel a Programban (9,4%).

A jelen tanulmányban legproduktívabb főiskoláként azonosított 25 könyvtár tudományi főiskola közül hét azonos a *Buttler* [25], illetve *Watson* [40] által legtermékenyebbnek talált főiskolával.

8. A könyvtár- és információ tudományi szerzők akadémiai fokozata

A könyvtár- és információ tudományi főiskolákon tevékenykedő szerzőket publikációik száma szerint rangsorba állítottuk. Az összeállítás *Bidlack* tanulmánya alapján készült [52]. Az első helyen álló tanársegédek (assistant professor) többet publi-

kálnak (25, 39,1%), mint az előadók (senior lecturer) (13, 20,3%), az adjunktusok (associate professor) a harmadikak (10, 15,6%), a professzorok a negyedik (8, 12,5%). Ők adják az összes könyvtár- és információ tudományi főiskolai szerzők 87,6%-át.

9. A könyvtár- és információ tudományi szerzők neme

A 64 könyvtár- és információ tudományi szerző közül 39 férfi (60,9%), 25 nő (39,1%). A legtöbb férfi szerző a JASIS-ban publikál (18, 69,2%), a legtöbb nő a Programban (5, 83,3%).

Következtetések

Négy nemzetközi könyvtár- és információ tudományi folyóirat (JASIS, ITL, JIS és Program) 1993-as évfolyamaiban 294 szerző 163 közleményét vizsgáltuk. A vizsgálatból kitűnt, hogy a férfiak háromszor több cikkel képviseltetik magukat, mint a nők, jóllehet az American Library Association adatai szerint az akadémiai és a nyilvános könyvtárak alkalmazottai 75%-ban nők, és csak 25%-ban férfiak.

A legtöbb szerző akadémiai könyvtárakban dolgozik. Ennek oka az lehet, hogy a karrier publikáláshoz van kötve. Ezek az intézmények kutatásokkal is foglalkoznak, az akadémiai könyvtárosok egyben a tanszemélyzet tagjai is, ezért nagyobb mértékben vesznek részt a kutatásban és publikálásban, valamint nagyobb érdeklődést tanúsítanak a könyvtár- és információ tudomány fejlődése iránt.

A tanársegédek a többi akadémiai fokozatú szerzőhöz képest többet publikálnak. Itt is az előrelépés, illetve a véglegesítés feltétele a publikálás. A könyvtár- és információ tudomány területén a férfi szerzők 1,6-szer többet publikálnak, mint a nők. Látható, hogy ezen a szakterületen a publikációs készség a két nem között nem nagyon különbözik egymástól.

A tanulmányhoz felhasznált négy folyóirat eltér az eddigi tanulmányokban vizsgáltaktól, ezért az eredményeket sem lehet közvetlenül összehasonlítani. Az információ tudományi folyóiratokkal végzendő további tanulmányok segíthetik a jelen trendek, kapcsolatok és eredmények megvilágítását,

ami hozzájárulhat a könyvtár- és információtudományok mint tudományágak további fejlődéséhez és elismertetéséhez.

Irodalom

- [1] ASHTON, S. V.–OPPENHEIM, C.: A method of predicting Nobel Prize winner in Chemistry. = *Social Studies of Science*, 8. köt. 3. sz. 1978. p. 341–348.
- [2] OPPENHEIM, C.: Could the 1978 Nobel Prize winner in Chemistry have been predicted? = *Social Studies of Science*, 9. köt. 4. sz. 1979. p. 507–508.
- [3] POTTER, W. G.: Bibliometrics. = *Library Trends*, 30. köt. 1. sz. 1981. p. 3–172.
- [4] SMITH, L. C.: Citation analysis. = *Library Trends*, 30. köt. 1. sz. 1981. p. 83–106.
- [5] WHITE, H. D.–MCCAIN, K. W.: Bibliometrics. = *Annual Review of Information Science and Technology* [Ed. M. Williams], 24. köt. 1989. p. 119–186.
- [6] METZ, P.: Bibliometrics: Library use and citation studies. = *Academic Libraries: Research Perspectives* [Ed. M. J. Lynch and A. Young], Chicago, IL: ALA, 1990. p. 143–164.
- [7] GIANTURCO, M.: Peer review. = *Forbes*, 146. köt. 13. sz. 1990. p. 288.
- [8] STERN, R. E.: Uncitedness in the biomedical literature. = *Journal of the American Society for Information Science*, 41. köt. 3. sz. 1990. p. 193–196.
- [9] LANCASTER, F. W. et al.: Use of literature by East European scientists: what influences place of publication or sources cited? = *Scientometrics*, 24. köt. 3. sz. 1992. p. 419–439.
- [10] GLANZEL, W.–SCHUBERT, A.: Characteristic scores and scales in assessing citation impact. = *Journal of Information Science*, 14. köt. 2. sz. 1988. p. 123–127.
- [11] KIM, M. T.: A comparison of three measures of journal status: influence weight, importance index, and measure of standing. = *Library & Information Science Research*, 14. köt. 1. sz. 1992. p. 75–96.
- [12] LEYDESDORFF, L.–COZZENS, S. E.: The delineation of specialties in terms of journals using the dynamic journal set of SCI. = *Scientometrics*, 26. köt. 1. sz. 1993. p. 135–156.
- [13] SCHMOCH, U.: Tracing the knowledge transfer from science to technology as reflected in patent indicators. = *Scientometrics*, 26. köt. 1. sz. 1993. p. 193–211.
- [14] CRONIN, B.–OVERFELT, K.: Citation-based auditing of academic performance. = *Journal of the American Society for Information Science*, 45. köt. 2. sz. 1994. p. 61–72.
- [15] MEYER, T.–SPENCER, J.: A citation analysis study of library science: who cites librarians? = *College & Research Libraries*, 57. köt. 1. sz. 1996. p. 23–33.
- [16] TERRY, J. L.: Authorship in College & Research Libraries revisited: gender, institutional affiliation, collaboration. = *College & Research Libraries*, 57. köt. 6. sz. 1996. p. 377–383.
- [17] HAMADE, S. N.: Characteristics of the literature used by Arab authors in library and information science: a bibliometric study. = *International Information & Library Review*, 26. köt. 3. sz. 1994. p. 139–150.
- [18] KABIR, S. H.: Authorship trend and solo research in bibliometrics: a bibliometric study. = *Library Science with a Slant to Documentation*, 31. köt. 2. sz. 1994. p. 87–90.
- [19] FLEET, C. V.: Evidence of communication among public librarians and library and information science educators in public library journal literature. = *Library & Information Science Research*, 15. köt. 3. sz. 1993. p. 257–274.
- [20] HARTE, S. P.–NISONGER, T. E.–WENG, A.: Semantic relationship between cited and citing articles in library and information science journals. = *Journal of the American Society for Information Science*, 44. köt. 9. sz. 1993. p. 543–552.
- [21] YERKEY, A. N.: Publishing in library and information science: audience, subjects, affiliation, source, and format. = *Library & Information Science Research*, 15. köt. 2. sz. 1993. p. 165–184.
- [22] BRADLEY, S. J.–WILLET, P.–WOOD, F. E.: A publication and citation analysis of the Department of Information Studies, University of Sheffield, 1980–1990. = *Journal of Information Science*, 18. köt. 3. sz. 1992. p. 225–232.
- [23] RAPTIS, P.: Authorship characteristics in five international library science journals. = *Libri*, 42. köt. 1. sz. 1992. p. 35–52.
- [24] ROUSSEAU, R.: Breakdown of the robustness property of Lotka's law: the case of adjusted counts for multi-authorship attribution. = *Journal of the American Society for Information Science*, 43. köt. 10. sz. 1992. p. 645–647.
- [25] BUTTLAR, L.: Analyzing the library periodical literature: content and authorship. = *College & Research Libraries*, 52. köt. 1. sz. 1991. p. 38–53.
- [26] GARLAND, K.: The nature of publications authored by library and information science faculty. = *Library & Information Science Research*, 13. köt. 1. sz. 1991. p. 49–60.
- [27] HERMAN, I. L.: Receptivity to foreign literature: a comparison of UK and US citing behavior in librarianship and information science. = *Library & Information Science Research*, 13. köt. 1. sz. 1991. p. 37–47.
- [28] HERUBEL, J.-P. V. M.: Authorship, gender, and institutional affiliation in library history. = *Behavioral & Social Sciences Librarian*, 11. köt. 1. sz. 1991. p. 49–54.
- [29] BUDD, J. M.–SEAVEY, C. A.: Characteristics of journal authorship by academic librarians. = *College & Research Libraries*, 51. köt. 5. sz. 1990. p. 436–470.
- [30] HART, R.–CARSTENS, T.–LaCROIX, M.–MAY, K. R.: Funded and non-funded research: characteristics of authorship and patterns of collaboration in the 1986 library and information science literature. = *Library & Information Science Research*, 12. köt. 1. sz. p. 72–86.
- [31] HERUBEL, J.-P. V. M.: Internationality in journals as demonstrated in the International Library Review and Libri. = *Collection Management*, 13. köt. 3. sz. 1990. p. 1–10.

- [32] LOCKETT, M. W.–KHAWAM, Y. J.: Referencing patterns in C&RL and JAL, 1984–1986: a bibliometric analysis. = *Library & Information Science Research*, 12. köt. 3. sz. 1990. p. 281–289.
- [33] WALLACE, D. P.: The most productive faculty. = *Library Journal*, 115. köt. 8. sz. 1990. p. 61–63.
- [34] WILLIAMSON, E.–WILLIAMSON, J. B.: Multiple authorship in the Southeast. = *Southeastern Librarian*, 39. köt. 1. sz. 1989. p. 13–15.
- [35] ATKINS, S. E.: Subject trends in library and information science research 1975–1984. = *Library Trends*, 36. köt. 4. sz. 1988. p. 633–658.
- [36] FEEHAN, P. E.–GRAGG, W. L.–HAVENER, W. M.–KESTER, D. D.: Library and information science research: an analysis of the 1984 journal literature. = *Library & Information Science Research*, 9. köt. 3. sz. 1987. p. 173–185.
- [37] GARLAND, K.–RIKE, G. E.: Scholarly productivity of faculty at ALA-accredited programs of library and information science. = *Journal of Education for Library & Information Science*, 28. köt. 2. sz. 1987. p. 87–98.
- [38] BEGHTOL, C.: The gender gap in library education and publication. = *Journal of Education for Library and Information Science*, 27. köt. 1. sz. 1986. p. 12–30.
- [39] NOUR, M. M.: A quantitative analysis of the research articles published in core library journals of 1980. = *Library & Information Science Research*, 7. köt. 3. sz. 1985. p. 261–273.
- [40] WATSON, P. D.: Production of scholarly articles by academic librarians and library school faculty. = *College & Research Libraries*, 46. köt. 4. sz. 1985. p. 334–342.
- [41] BOTTLE, R. T.–EFTHIMIADIS, E. N.: Library and information science literature: authorship and growth patterns. = *Journal of Information Science*, 9. köt. 3. sz. 1984. p. 107–116.
- [42] OLSGAARD, J. N.: Characteristics of „success” among academic librarians. = *College & Research Libraries*, 45. köt. 1. sz. 1984. p. 5–14.
- [43] SELLEN, M. K.: Bibliometrics in information science: a citation analysis of two academic library journals. = *College & Research Libraries*, 54. köt. 2. sz. 1984. p. 129–132.
- [44] CLINE, G. S.: College & Research Libraries: its first forty years. = *College & Research Libraries*, 43. köt. 3. sz. 1982. p. 208–232.
- [45] ZAMORA, G. J.–ADAMSON, M. C.: Authorship characteristics in Special Libraries: a comparative study. = *Special Libraries*, 73. köt. 2. sz. 1982. p. 100–107.
- [46] ZAMORA, G. J.–ADAMSON, M. C.: Publishing in library science journals: a test of the Olsgaard profile. = *College & Research Libraries*, 42. köt. 3. sz. 1981. p. 235–241.
- [47] PERITZ, B. C.: Citation characteristics in library science: some further results from a bibliometric survey. = *Library & Research*, 3. köt. 1. sz. 1981. p. 47–65.
- [48] PERITZ, B. C.: The methods of library science research: some results from a bibliometric survey. = *Library Research*, 2. köt. 3. sz. 1980. p. 251–268.
- [49] OLSGAARD, J. N.–OLSGAARD, J. K.: Authorship in five library periodicals. = *College & Research Libraries*, 41. köt. 1. sz. 1980. p. 49–53.
- [50] ALA Handbook of Organization and Membership Directory. Chicago, IL: ALA, 1994–95.
- [51] The Bowker Annual Library and Book Trade Almanac. Accredited master's program in library and information studies. 39th ed. New York, NY: Bowker, 1994.
- [52] BIDLACK, R. E.: A statistical survey of 67 library schools, 1978–79. = *Journal of Education for Librarianship*, 19. köt. 4. sz. 1979. p. 318–336.
- [53] American Library Association. Academic and Public Librarians: Data by Race, Ethnicity and Sex. Chicago, IL: ALA, 1986.

/SIDDIQUI, M. A.: A bibliometric study of authorship characteristics in four international information science journals. = International Forum on Information and Documentation, 22. köt. 3. sz. 1997. p. 3–23./

(Zsindely Sándor)

Online – CD-ROM – Web: mi a különbség?

Egy dániai könyvtár példája

Az információforrásokhoz ma sokféle módon lehet hozzáférni. Elsősorban hagyományosan, vagyis a bibliográfiai adatbázis létezik papírhordozón, kiadványként. Ugyanaz az adatbázis elérhető esetleg mikroformában, CD-ROM hordozón, online hozzáféréssel (tradicionalis online módon vagy Interneten).

Húsz évvel ezelőtt, amikor az online adatbázisok használata gyors növekedésnek indult, mindenki azt gondolta, hogy a nyomtatott referáló-

források napjai meg vannak számlálva. Tíz évvel ezelőtt hasonló jóslatok hangzottak el, mind a nyomtatott, mind az online források elsorvadására, amikor a CD-ROM virágzásnak indult. 1993-ban, amikor az Internet, annak is hipertext formája, a World Wide Web megjelent a láthatáron, a várakozások szerint a jövő csakis ezé a csodálatos médi-umé lehet.

Ma az információforrások meglehetősen széles választéka áll rendelkezésünkre; a felhasználó